

ΠΡΩΤΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ

— 2002 —

Διὰ τὸν ἑλληνιστὴν, διαμονὴ ἐν Ἑλλάδι εἶνε καὶ εὐχάριστος καὶ λυσιτελής. Ὡς φιλέλληνας, ἐνδιαφέρεται περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ· ὡς σπουδαστὴς τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας βλέπει μὲ εὐχαρίστησιν τὴν πατρίδα τῶν ἀγαπητῶν αὐτοῦ συγγραφέων· ὡς ἀφωσιωμένος θαυμαστὴς τῆς ἀρχαίας τέχνης, σπουδάζει μὲ χαρὰν τὰ λείψανα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ γλυπτικῆς. Ἡ Ἑλλάς εἶνε ἐνδιαφέρουσα λοιπὸν ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις καὶ παρέχει μεγάλην ποικιλίαν ἀνεξαλείπτων ἐντυπώσεων, ὥστε ἡ γνωριμία μὲ τὸν τόπον ἀποκτᾷ εὐθὺς μόνιμον ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς διανοητικῆς αὐτοῦ ζωῆς. Ἐκ τῶν πολλῶν ἐντυπώσεων, ἃς ἔχομεν σχηματίσει μετὰ διαμονὴν εὐαρίθμων μηνῶν, ἀναφέρομεν ὡς σπουδαιότερας, τὰς ἑξῆς :

Ὁ φιλέλληνας, ἔστις ἐπισκέπτεται τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, εὐρίσκει ὅτι τὸ μέλλον αὐτῆς εἶνε ἐνδιαφέρον πρόβλημα. Ὁ λαὸς μόλις πρὸ ὀλίγου διῆλθε τὰ κακὰ καὶ τὰ παθήματα πολέμου κατὰ τῶν Τούρκων, τὸ δὲ ἀτυχές αὐτοῦ ἀποτέλεσμα συνετέλεσεν ἵνα κωλυθῇ ἡ πρόοδος τῆς Ἑλλάδος. Ἄλλ' οἱ Ἕλληνες δὲν ἀποθαρρύνονται εὐκόλως. Τὰ τῆς νῦν κυβερνήσεως μέλη προσπαθοῦσι νὰ αὐξήσωσι τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ στρατιώτου, καὶ παντσιοτρόπως νὰ ἐνισχύσωσι καὶ τελειοποιήσωσι τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν. Τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα καὶ ἡ τῆς ἐλευθερίας ἀγάπη εἶνε σύνδεσμος μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ἀμερικανῶν, οἱ πολλοὶ δὲ φιλέλληνες ἐν ταῖς ἑνωμέναις Πολιτείαις παρατηροῦσι προσεκτικῶς καὶ συμπαθῶς πάσας τὰς γενναίας τῶν Ἑλλήνων προσπαθείας νὰ ἀνακτήσωσι τὰς ἀπωλείας αὐτῶν καὶ προφητεύουσιν ὅτι ἡ Ἑλλάς θὰ προοδεύσῃ εἰς τὸ μέλλον. Καὶ τοῦτο μετὰ πεποιθήσεως δύναται τις νὰ εἴπῃ.

Ἄλλ' ἃς ἐξετάσωμεν τοὺς Ἕλληνας ὄχι ὡς ἔθνος ἀλλ' ὡς ἄτομα. Ὁ φιλέλληνας, ὅστις εἶνε ἐντριβὴς εἰς τὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς φιλολογίας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, παρατηρεῖ μετὰ διαφέροντος ὅτι ὁ σημερινὸς Ἕλληνας ἔχει χαρακτηριστικὰ τινὰ, ἃτινα μαρτυροῦσι τὴν συγγένειάν του πρὸς τὸν ἀρχαῖον Ἕλληνα. Τὰ κυριώτερα τούτων εἶνε — εὐφυΐα, φιλοπατρία, φιλοτιμία, φιλανθρωπία καὶ λεπτότης. Ὁ Ἕλληνας εἶνε πνευματώδης. Ἐνεκα τῆς πρὸς τὰ χρήματα ἀγάπης ταχέως ἀπο-

Σ. Δ. — Εὐχαρίστως δημοσιεύομεν τὸ πρωτότυπον τοῦτο ἄρθρον τοῦ ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντος λογίου καὶ θερμοῦ φιλέλληνος Ἀμερικανοῦ, ὃ εὐγνωμονοῦμεν ἀπὸ μέσης καρδίας.

κτῆ τὸν τρόπον τοῦ νὰ κερδίζῃ. Ὅμιλεῖ πολλάκις τρεῖς ἢ τέσσαρας γλώσσας εὐχερῶς. Γνωρίζει νὰ ἀναλαμβάνῃ διαφόρους ἐπιχειρήσεις. Εἶνε κκλὸς ἔμπορος, ναύτης, τραπεζίτης, νομικὸς, ἰατρός, πρὸ πάντων πολιτικὸς. Ὅπου καὶ ἂν εἶνε, συνήθως προκόπτει. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν Σμύρῃ, ἐν Λονδίῳ, ἐν Ἀμερικῇ, οἱ Ἕλληνες διακρίνονται εἰς τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς των.

Οἱ Ἕλληνες εἶνε φιλοπάτριδες. Τινὲς μακρὰν ὄντες τῆς πατρίδος των προσφέρουσι χρήματα διὰ τὴν κατασκευὴν μεγάλων οἰκοδομημάτων ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ βασιλείου. Τοιαῦτα δὲ εἶνε τὸ Στάδιον, ἡ Ἀκαδημία, ἡ Μεγάλῃ Βιβλιοθήκῃ, τὸ Ζάππειον, τὸ Πολυτεχνεῖον καὶ πλεῖστα ὅσα ἄλλα. Τινὲς δέ, οἱ ὅποιοι δὲν ἠδύναντο νὰ μάχωνται ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐν τῷ προσφάτῳ πολέμῳ, ἔστελλον χρήματα διὰ τὰς διαφόρους ἀνάγκας τῆς πατρίδος.

Πολλοὶ ἐπίσης, οἵτινες ἦσαν στρατιῶται, ἐμάχοντο ἐνθέρμως, καὶ μετὰ λύπης ἠναγκάζοντο νὰ ἀφήσωσι τὸ πεδίου τῆς μάχης καὶ νὰ ὑποχωρήσωσιν, ἀντὶ νὰ ἀποποθάνωσιν ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Οἱ Ἕλληνες εἶνε τὸ δημοκρατικώτατον ἔθνος τῆς Εὐρώπης. Ἐχουσιν ἐλεύθερον τύπον, ὁ ὅποιος ἐπιτίθεται συχνάκις καὶ κατὰ τοῦ βασιλέως. Ἐκαστος ἄνθρωπος ἔχει γνώμην περὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, ἕκαστος ἔμφυτον ἀγάπην πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου καὶ ἐπιθυμίαν πρὸς πολιτικὴν εὐπρέπειαν. Οἱ Ἕλληνες εἶνε φιλόθρωποι πρὸς τοὺς δυστυχεῖς ὁμοεθνεῖς των. Ἐπὶ πολλοὺς μῆνας πλείότεροι τῶν 50,000 προσφύγων ἐκ τῆς Κρήτης καὶ τῆς Θεσσαλίας συνετράφησαν εἰς αὐτὰς τὰς Ἀθήνας. Οἱ ἐν Ἀθήναις ξένοι μεγάλως θαυμάζουσι τὴν αὐταπάρνησιν τῶν Ἑλληνίδων κυριῶν, αἱ ὅποια ἀφίνουσι πάσας τὰς συναναστροφὰς καὶ ἀπολαύσεις των καὶ ἀφιερώνονται εἰς τὰ νοσοκομεῖα καὶ τὰ οἰκονομικὰ συσσίτια, παρέχουσαι τροφὴν ἀντὶ ἐλαχίστου τιμήματος εἰς τοὺς πτωχοὺς.

Ἡ οἰκογενειακὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων, ἰδίᾳ ἢ τῶν χωρικῶν, — παριστᾷ εὐάρεστον εἰκόνα. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ὁμοίως εἶνε φιλόπονοι, οἰκονόμοι, ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν θρησκείαν των. Οἱ Ἕλληνες εἶνε φιλόξενοι. Περιηγηταὶ εὐρίσκουσι φιλόφροναν ὑποδοχὴν ὅπου ἂν εὐρίσκωνται. Ἄλλ' ἐκ τῶν πολλῶν εὐκρέστων χαρακτηριστικῶν των, τὸ ἐλκυστικώτατον εἶνε ἡ ἀβροφροσύνη. Μία τῶν κοινοτάτων φράσεων των εἶνε τὸ «ὄριστε». Ὑπηρετὰι σιχρόνεται καὶ ἀποκαλύπτονται, ὅποταν βλέπουσι τοὺς κυρίους των διερχομένους. Εἰς τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα, εἰς τὰς ὁδοὺς, εἰς τὴν χώραν, ὑπάρχει πάντοτε ἡ αὐτὴ ἀβροφροσύνη.

Τοιοῦτοι εἶνε ἐν συντόμῳ οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες. Εὐφυεῖς, φιλοπάτριδες, δημοκρατικοί, ἐγκρατεῖς, φιλόθρωποι, φιλόξενοι, ἀβροί. Ἄς μὴ ἐπικρίνωμεν αὐτοὺς ἕνεκα τῶν προσφάτων ἀποτυχιῶν, ἀλλ' ἄς συνδράμωμεν αὐτοὺς παντοιοτρόπως νὰ ἀνακτήσωσι πάντα τὰ ἀπολεσθέντα.

Διὰ τὸν φιλόλογον ἐπίσκεψις εἰς τὴν Ἑλλάδα παρέχει πολλὰς καὶ πλουσίας ἐντυπώσεις. Τὰ ὀνόματα τῶν ὁδῶν, ὁδὸς Ὀμήρου, Σόλωνος, Σωκράτους κ.τ.λ. δεικνύουσιν, ὅτι εἶνε εἰς ἀγίαν γῆν. Ὁ Παρθενῶν, τέλειος ἐν συμμετρίᾳ καὶ ὄψει,

εἶνε πάντοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ ἡ Ἀκρόπολις, τὸ κέντρον τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀναφέρει ἐν παντὶ λίθῳ περὶ τοῦ Χρυσοῦ Αἰῶνος τοῦ Περικλέους. Ὁ Ἄρειος Πάγος, ἡ Πνύξ καὶ ὁ Λυκαβηττός, οἱ ποταμοὶ Ἰλισσὸς καὶ Κηφισσός, ὁ Κολωνός καὶ τὰ δάση τῆς Ἀκαδημίας καὶ ὁ Κήπος τῶν Μουσῶν, ἕκαστος ἔχει τὴν ἱστορίαν του. Αἱ εὐκρινεῖς περίμετροι τοῦ Θεοῦ Ὑμηττοῦ καὶ τοῦ χιονώδους Πεντελικοῦ καὶ τοῦ κρημνώδους Πάρνηθος, καὶ τὰ διαφκνῆ καὶ ποικίλα χρώματα τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ αὐτῆς τῆς γῆς, δεικνύουσιν εἰς πάντα πόθεν οἱ Ἀττικοὶ ποιηταὶ καὶ τεχνίται ἐλάμβανον τὴν ἀγάπην των πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ σαφῶς ἐκφράζεσθαι.

Οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς γίνονται σαφέστεροι, ὅταν ἀναγιγνώσκωνται εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἐγράφησαν. Ἀκριβῆς γνῶσις τῶν κλιῶν κόλπων καὶ εὐρειῶν πεδιάδων καὶ κρημνωδῶν ὀρέων τῆς Ἑλλάδος καθιστᾷ τὸ πρᾶγμα σαφέστερον ἢ εἰάν τις μακρὰν ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἀναγιγνώσκῃ περὶ αὐτῶν, τίνος ἕνεκα οἱ Ἕλληνες ἦσαν ποντόποροι, τίνος ἕνεκα δὲν εἶχόν ποτε σύνδεσμον ἰσχυρὸν τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος.

Ὅταν αἰσθανώμεθα τὴν ἠπίαν πνοὴν τῶν ἐλληνικῶν ζεφύρων καὶ ἀκούωμεν τὰ ἄσματα τῆς ἀηδόνος καὶ εἰσπνέωμεν τὴν εὐωδίαν τοῦ ἴου καὶ τοῦ ναρκίσσου, καὶ βλέπωμεν τὰς ποικίλας μορφὰς τοῦ κλοῦ ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ τῷ τοπεῖῳ, ἐννοοῦμεν τότε ἀκριβῶς, ὁπόθεν προέρχεται τὸ ὕψος τοῦ Σοφοκλέους, τὰ λυρικά ἐν ταῖς κωμωδίαις τοῦ Ἀριστοφάνους, τὸ ἰδεῶδες τοῦ Πλάτωνος. Καὶ ἐπισκέψεις τῶν ἐρειπίων τῆς Ὀλυμπίας, ἔνθα ἐτελοῦντο οἱ περίφημοι Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες, τῶν Δελφῶν, ἔνθα ἦτο τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ τῶν Μυκηνῶν τῆς πατρίδος τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἐρμηνεύουσιν εἰς ἡμᾶς τὴν μυθολογίαν τῶν ἐλληνικῶν δραμάτων.

Ἄλλ' ἐκ τῶν ἐπισκεπτομένων τὴν Ἑλλάδα ὁ σπουδαστὴς τῆς ἐλληνικῆς τέχνης ὠφελεῖται περισσότερον. Βλέπει πάντοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὰ ἅγια λείψανα τῆς ἀρχαιότητος· ἀγγεῖα, γλυπτὰ, ναοὺς. Παρακολουθεῖ τὴν πρόοδον τῆς ἐλληνικῆς τέχνης ἀπὸ τῆς τραχείας ἀρχῆς ἐν τοῖς ἀρχαίοις γλυπτικοῖς τοῦ Παρθενῶνος· ἀνοικοδομεῖ ἐν τῇ φαντασίᾳ τοὺς ναοὺς τοῦ Διὸς, τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἐρεχθέως· παρατηρεῖ τὴν ἐπιρροὴν τὴν ὁποῖαν ἐξασκοῦσιν ἡ ἀτμόσφαιρα καὶ τὸ τοπεῖον ἐπὶ τοῦ καλλιτέχνου. Ἡ θρησκεία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐνθουσιάζει τὸ δικνοητικὸν καὶ τὸ αἰθητικὸν μέρος τοῦ ἀνθρώπου. Οὕτως ἐννοεῖ τις πόθεν οἱ ἀρχαῖοι καλλιτέχνη, τῶν ὁποίων τὰ ἔργα κατέστησαν τὰ παρὰδείγματα τῶν μεταγενεστέρων, ἐξήγαγον τὰς ἀρίστους τῶν ἐμπνεύσεων.

Ζήτω ἡ Ἑλλάς! Οἱ ἀγαπῶντες τὴν ἀρχαίαν ἐλληνικὴν τέχνην καὶ φιλολογίαν πρέπει νὰ ἐπισκέπτωνται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰς παραλίαις της, θὰ χαίρωνται δὲ βλέποντες τὴν Νέαν Ἑλλάδα προοδεύουσαν, ἕως οὗ γίνῃ τὸ πρωτεῦον ἔθνος τῆς Ἀνατολῆς.